

Fotografija: Emric Badosa

Družba kot ključni akter pri prilagajanju na podnebne spremembe v porečjih

Ključna sporočila

- Pričakovati je, da bodo podnebne spremembe bistveno vplivale na razpoložljivost vodnih virov v Sredozemlju, zaradi česar bo upravljanje voda v regiji izpostavljeno novim izzivom. Na svetu je trenutno le malo pobud glede upravljanja voda, ki ustrezno obravnavajo posledice podnebnih sprememb na ravni porečij. Nujno potrebujemo prilagoditvene načrte za pripravo predlogov prilagoditve posameznih porečij v regiji na podnebne spremembe.
- Upravljanje voda predstavlja medsektorsko vprašanje, ki pri obravnavi združuje številne deležnike, interese in strokovna področja. Na območju porečja morajo zato biti strategije prilagajanja na podnebne spremembe primerne za več sektorjev.
- Da bi bil razvoj strategij prilagajanja uspešen, morajo biti v proces vključeni tako regionalni kot tudi lokalni deležniki. Njihova udeležba, združena z dobro opredeljeno in na znanosti slonečo metodologijo, predstavlja pravo pot do jasnega in argumentiranega odločanja ter do krepitve ozaveščenosti, zaupanja in sprejemanja tovrstnih strategij znotraj skupnosti v porečjih.

Uvod

Pričakovati je, da bodo podnebne spremembe močno vplivale na vodne vire v Sredozemlju. Da bi lahko v prihodnje zagotavljali trajnostno oskrbo in izrabo visokokakovostnih vodnih virov, bo treba posledično predvidevati zmanjšanje porabe vode. Pregled pobud glede upravljanja voda je na globalni ravni pokazal, da se podnebnim spremembam na ravni porečij posveča premalo pozornosti. Poleg tega je zaradi medsektorske narave vprašanja upravljanja voda ključno, da se za zagotovitev dolgoročne učinkovitosti v obravnavo vključijo širša družba, deležniki, strokovnjaki in oblikovalci politik ter izpostavijo svoje interese, zahteve in pomisleke.

1 Pregled

Namen projekta BeWater je spodbuditi udeležene strani k proaktivnemu iskanju odgovorov na globalne izzive, povezane z vodo na ravni porečij. Projekt BeWater promovira dialog med znanostjo in družbo, ki namerno presega zgolj vključevanje deležnikov v sam proces. Za namen razvoja prilagoditvenih načrtov pilotnih porečij so bili posledično s pomočjo metodologije, ki temelji na znanosti, vzpostavljeni mehanizmi trajnega vključevanja deležnikov. Do sedaj so bili v okviru tega procesa narejeni naslednji koraki:

- pregled najboljših praks in izkušenj v zvezi s prilagoditvenimi načrti na ravni porečij;
- razvoj splošnega razumevanja družbenih izzivov v štirih pilotnih sredozemskih porečjih;
- oblikovanje in ovrednotenje možnosti upravljanja voda, ki se vključijo v prilagoditvene načrte za ta štiri porečja;
- analiza strateških okvirov, v katere bi umestili omenjene načrte.

2 Ugotovitve

Pregled več kot 65 pobud za upravljanje voda po svetu, potrjuje pomen prilagodljivega pristopa, vključevanja deležnikov od najzgodnejših razvojnih faz, vzpostavitve skupnih definicij uporabljenih izrazov in pričakovanj ter vključevanja tveganj in negotovosti v proces načrtovanja. V luči pridobljenih izkušenj je bil v okviru projekta BeWater vzpostavljen skupen pristop znanosti in družbe z namenom razvoja prilagoditvenih načrtov v štirih sredozemskih porečjih, kar predstavlja nujno potreben prispevek k odpravljanju trenutnih vrzeli pri pobudah, povezanih z upravljanjem voda na ravni le-teh.

V vseh štirih pilotnih porečjih so skrbno izbrane skupine deležnikov izrazile svoje poglede na izzive, s katerimi se soočajo v njihovem porečju. Deležniki so oblikovali in ocenili različne možnosti za obvladovanje teh izzivov. Vsa štiri pilotna porečja se sicer razlikujejo po okoljskih, socio-ekonomskih in političnih pogojih, vendar pa si v luči globalnih podnebnih sprememb delijo številne skupne izzive, še posebej izzive glede količine in kakovosti vode. Dialog med znanstveniki in deležniki v okviru projekta BeWater je privedel do opredelitve 102 možnosti upravljanja voda. Razvit pristop je bil v vseh štirih porečjih sprejet z velikim zanimanjem ter na tak način vzpodbudil nadaljnje sodelovanje.

Ob stalnem poglobljanju našega razumevanja podnebnih sprememb in z njimi povezanih posledic postaja sodelovanje med različnimi sektorji vse pomembnejše. Za preskok od možnosti upravljanja voda k prilagoditvenim načrtom posameznih porečij je potrebno dobro razumevanje ozadja politik. V okviru projekta BeWater pozornost posvečamo ugotavljanju povezav, prekrivanj in neskladij med sektorskimi politikami, ki naslavlajo podnebne spremembe. Takšen pristop akterjev v štirih pilotnih porečjih omogoča, da predvidevajo možne priložnosti in ovire pri izvajanju prilagoditvenih načrtov.

3 Naslednji koraki

Z izvajanjem projekta BeWater bomo tudi v prihodnje deležnike in širšo družbo podpirali pri skupnem ustvarjanju znanja in pri prevzemanju odgovornosti za prilagodljivo upravljanje voda v posameznih porečjih znotraj in zunaj sredozemske regije. V okviru projekta BeWater bomo z vključevanjem lokalnih in nacionalnih političnih akterjev ustvarili priložnosti za uporabo pridobljenih rezultatov v razvijajočem se strateškem dialogu o upravljanju voda in prilagajanju na podnebne spremembe.

